

**Л.О. Гаряга, Черкаський інститут банківської справи
Університету банківської справи НБУ**

МОНІТОРИНГ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ: ОСНОВНІ СКЛАДОВІ ЕЛЕМЕНТИ

Моніторинг кредитного ризику є тим видом моніторингу, який проводять банки, що передбачено стратегією ризик-менеджменту банку, причому його необхідно здійснювати паралельно з кредитним моніторингом. Саме на основі моніторингу приймаються рішення про ефективне управління кредитним ризиком з допомогою різноманітних методів. Виділимо основні складові елементи моніторингу кредитного ризику (табл. 1).

Таблиця 1

Складові елементи моніторингу кредитного ризику

Моніторинг кредитного ризику		
на рівні кредитного портфеля	на рівні окремого позичальника	
	на стадії відбору позичальників	використання кредиту позичальником
моніторинг місця кредитного портфеля в загальних активах банку	моніторинг підприємств	моніторинг дотримання позичальником кредитної угоди
моніторинг диверсифікації кредитного портфеля	попередній моніторинг фінансового стану позичальників	моніторинг фінансового стану позичальників
моніторинг структури кредитів, класифікованих за ступенем ризику	–	моніторинг цільового використання кредитних коштів
моніторинг показників кредитного ризику	–	моніторинг забезпечення
моніторинг встановлених лімітів щодо кредитування	–	моніторинг нефінансової інформації (наприклад, репутації)

Методологічною базою проведення моніторингу в банках України є закони України, постанови та положення НБУ, внутрішні положення банку. У кожному банку обов'язково повинно бути розроблене Положення про моніторинг кредитного портфеля фізичних та юридичних осіб. Саме цей документ регламентує розподіл повноважень при здійсненні моніторингу кредитних операцій, процес нагляду за якістю кредитів, здійснення відповідних заходів щодо покращення стану заборгованості за кредитом.

Моніторинг кредитного ризику на рівні кредитного портфеля банку – це процес систематичного аналізу показників кредитного ризику портфеля кредитів банку, який повинен враховувати та базуватися на аналізі кредитного портфеля для можливого виявлення факторів, що впливають на ризик.

Моніторинг кредитного ризику окремого позичальника здійснюється на основі моніторингу діяльності індивідуального позичальника, оскільки фактично у найгіршому варіанті кредитний ризик кількісно буде виражатися сумою кредиту плюс недоотримані відсотки, які мав би сплатити позичальник. Саме тому необхідно визначати кредитоспроможність позичальника перед видачею кредиту, тобто на стадії відбору позичальників, та здійснювати періодичний моніторинг протягом всього періоду дії кредитної угоди. На рівні індивідуального позичальника банк проводить моніторинг дотримання позичальником кредитної угоди, моніторинг цільового використання кредиту, моніторинг забезпечення та моніторинг нефінансової інформації про позичальника.

Моніторинг кредитного ризику в розрізі окремого позичальника на постійній основі здійснюється співробітниками банку, враховуючи Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків.

Таким чином, можна підсумувати, що моніторинг кредитного ризику доцільно здійснювати, використовуючи не лише показники кредитного ризику, а й здійснювати моніторинг факторів, що впливають на величину кредитного ризику, які можна прослідкувати на рівні кредитного портфеля та на рівні окремого позичальника.